

[Hans Hansen (Rørby).]

værn og sikkerhedsforanstaltninger, værn i det hele taget indadtil såvelsom udadtil.

Det er hævdet, at værnepligten er demokratisk, fordi den kræver samme tjenestedydelse af alle.

Man ville dog måske finde denne retfærdighed noget tvivlsom, hvis man indgående kunne analysere de sociale og psykologiske faktorer under hensyntagen til forskellen i tankegang og temperament og i det hele taget den måde, hvorpå ordningen håndhæves i praksis.

Trods alt dette er et skin af retfærdighed dog noget, som rent umiddelbart tiltaler folk og især tiltaler folk i en tid, hvor den politiske tendens går henimod en nivellering af alle mennesker. Derfor er værnepligten så at sige et led i hele den socialistiske tvangsopfattelse, som socialdemokratiet før i tiden var tilhænger af, men som kommunisterne nu vist er ene om at repræsentere her i landet. Socialdemokraterne går nu ind for den tvungne værnepligt, skønt de indtil for få år siden var tilhængere af at afskaffe den.

Den tvungne værnepligt er den eneste ordning, der kan skabe en meget stor hær, og heri lå i fortiden den principielle berettigelse, i hvert fald så længe det var mand mod mand, det drejede sig om, så længe det var den gammeldags krigsmetode. Men nu er det helt, helt anderledes, nu er det videnskab; det er opfindelser, det er atomvåben, det er fjernstyrede granater; det er i det hele taget maskinerne, der skal slås. Dog indebærer værnepligten store, alvorlige mangler både set ud fra et etisk, moralsk synspunkt — som det enkelte menneskes ret til at råde over sit eget liv — og også, og måske i denne forbindelse, set ud fra en rent kold realisme, set ud fra et militært teknisk synspunkt.

Den nyere krigshistorie har vist os, at alle de værnepligtige hære i Holland, Belgien og Frankrig i maj og juni 1940 blev væltet over ende på en måneds tid af langt, langt mindre tyske angrebstropper, og det var tropper, der var uddannet under frivillighed. I Holland stod 400 000 mand ved grænsen, i Belgien stod der 650 000 mand, og i Frankrig var mobiliseret ca. 5 millioner mand. De tyske spydspidser talte kun en brøkdel, endda en meget lille brøkdel, af disse mægtige styrker, der havde været indkaldt og i krigsberedskab omtrent et helt år, før det tyske angreb satte ind i maj 1940. Dette angreb blev gennemført af frivilligt uddannede elitetropper, kun ca. 30 000 mand i Holland og omtrent det samme tal i Belgien og ca. 150 000 mand i Frankrig;

de bestod af luftbårne tropper og pansertropper. Afgørelsen faldt overraskende, og hver gang faldt den bag hærenes ryg. Det vil sige, at der stod i Holland og Belgien og Frankrig ca. 6—7 millioner soldater uddannet under tvungen værnepligt, og de blev væltet over ende af ca. 150 000 frivilligt uddannede elitetropper. Større bevis på forskellen i effektiviteten mellem frivillighed og tvang kan næppe gives.

Det er nu 100 år siden, vi her i Danmark indførte den tvungne værnepligt. Det samme skete i en række stater i Europa i de samme år. Værnepligten har nu, tror jeg, overlevet sig selv, og det er betragtninger som disse, jeg omtalte før, den engelske militærfører Liddell Hart har været inde på i sin bog om Vestens forsvar, som jeg synes i hvert fald er lærerig og i denne forbindelse nødvendig at kende, idet det er en fagmand, der her trækker problemet op, endda en officer, som går blankt ind for, at det er ikke tvungen, men frivilligheden, det kommer an på. Naturligvis kommer vi ikke udenom betragtninger af denne art i anledning af det, der nu skal bygges op.

Før 100 år siden udtalte den gamle åndskæmpe Grundtvig her i folketinget nogle ord, som jeg med den højtærede formands tilladelse gerne vil have lov til at citere. Han sagde:

„Når jeg derfor taler mod den såkaldte almindelige værnepligt, da er det visselig, hverken fordi jeg er ligegyldig ved fædrelandets værn, eller fordi jeg har mindste tvivl om, at det lige så vel er alle danne-mænds hellige pligt, som det er deres umistelige folkeret, at forsvare hver fods-bred af fædrelandet; men det er dels, fordi det aldrig nytter at præke om pligt, hvor livet skal voves og kun lysten driver værket, og især fordi hvad man kalder „almindelig værnepligt“ i mine øjne langt fra at betrygge rigets værn eller fore-bygge dets fald meget mere ville forbe-rede dets undergang.

Derfor er jeg vis på, at alle veloplyste dannemænd, bønder såvel som borgere, må stemme med mig imod den såkaldte almindelige værnepligt i fredstid som en landeplage, hvorved man ville forspilde al fredens velsignelse, undergrave fædre-nelandskærligheden, udelukke frivilligheden og således langt fra at forberede et kraf-tigt og tilstrækkeligt værn i krigstid kun forberede rigets visse undergang ved første farlige angreb, da ingen ville flyve til fanerne, men alle trods afret-ningen stræbe at hytte deres skind og lade fanerne skjøtte sig selv. Derfor, danne-